

Év végi sorok

A Kiállítási napló utolsó lapjára

Ymmár negyedik alkalommal próbálom összefoglalni, új év közeledtén, a búcsúzó esztendő szegedi képzőművészeti eseményeit, igyekszem felfedezni a kiállítási program fontosabb csomópontjait, a legjellemzőbb motívumokat. Ugyanakkor az újságíró mérlegkésztése is ez az újbóli áttekintés. A mostani vélemény szembesítése az elmúlt évvel.

1.

A Kiállítási napló keretében ebben az évben 63 tárlatról számoltunk be. A jubileumi képzőművészeti kiállítás éppúgy helyet kapott a lap hasábjain, mint a klubbemutatók és a művelődési otthonok kiállításai. Ez körülbelül azt jelenti, hogy az évenkénti 70-80 szegedi kiállítás szám stabilizálódott. Ha tárlatok színvonalát értékeljük, meg kell állapítanunk, hogy az utóbbi évek mennyiségi növekedése nem csapott át minőségi változássá, a színvonal, a művészi teljesítmény nem emelkedett a vártnál mértékben. Viszont ha a probléma köznevelődési oldalát tekintjük, a mennyiségi növekedésnek mégis vannak eredményei. Mind több helyre — üzemek, gyárak klubjaiba, iskolákba, mezőgazdasági üzemekbe — jut el jelentős műalkotásanyag, még ha ezek a művek nem is képviselik a magyar képzőművészet első vonalát.

Az is meg kell azonban mondanunk, hogy egy-két kivétel esettől eltekintve dilettáns munka, színvonal alatti alkotás nem került közönség elé. S ez mindenképpen nevelő erő, tudat alakító, ízlést formáló jelenség. Fontos a giccs elleni küzdelemben éppúgy, mint a képzőművészeti mű-

veltség terjesztésében, az emberi élet teljesebbé tételében.

2.

A Szegeden rendezett jelentős kiállítások évek óta előkészítő, tervező, szervező munkával születnek, ott bábáskodik fölöttük a városi tanács, a képzőművészek helyi csoportja és a Móra Ferenc Múzeum. A legnagyobb tárlatok a múzeum Képtárában, a Közművelődési Palota kupolacsarnokában, a Gulácsy Lajos Teremben és a Bartók Béla, illetve November 7. Művelődési Központban találhatók. A Képtár és a kupola együtt 21 kiállításnak adott helyet, köztük a Szegedi Téli Tárlatnak, a Somogyi Képtár remekait bemutató kiállításnak, a Dél-alföldi és a Nyári Tárlatnak. Az egyéni kiállítások között ismét köszönthetjük László Gyula rajzait, Schéner Mihály alkotásait, láthatjuk Pataki Ferenc remek önálló kiállítását, Pintér József tárlatát, Vigh Tamás szobrai, Kondor Béla festményeit és grafikáit. Külön öröm, hogy létrejött az *Elő Szegedi Galéria új anyaga*, a kortárs szegedi művészek alkotásai-ból.

Dicsérhetjük a fiatal alkotók bemutatkozásának sorát. Talán a vége felé közeledő év egyik legfigyelemre méltóbb jelensége éppen a *pályakezdő fiatalok jelentkezése*. Többek között első kiállítását rendezte meg *Orr Gizella, Lapis András, Ifj. Pintér József*, bemutatkozott a fiatal művészek klubjában *Hegyi Füstös László, Oroján István, Bakcsi Lajos, Mészáros János*, láthattuk több főiskolai hallgató kiállítását is. Külön figyelmet érdemel a *Bartók Béla Grafikai Kör* tehetséges fiataljainak mind gyakoribb szereplése, mind színvonalasabb jelentkezése.

A kiállítási év legkoncentráltabb rendezvénysorozata

az idén is a szinte kiállítás fesztivállá nőtt program a Szegedi Ünnepi Hetek idején. Kétségek és viták után mégis megrendezték, ezúttal tizenhatodik alkalommal a Szegedi Nyári Tárlatot, mely a körülményekhez, a nehézségekhez képest színvonalas tárlat volt. Csak sajnálhatjuk, hogy a szabadtéri szoborkiállítások nemes sorozata az idén megszakadt. A paletta színes volt, *Kohán György* emlékkiállításától a népművészet gazdagságát bemutató tárlaton át, *Geszler Mária* kerámiáig és a fotótárlatokig igényes és változatos volt a választék.

3.

Mi az, ami évek óta nem valósult meg? Mi az, ami leginkább nehézségeket okoz? Sajnos, ki kell mondanunk: éppen a *közművelődési tevékenység*, a képzőművészeti nevelőmunka. A kiállítások és a tárlatátvitel számok is magas, jóval az országos átlag fölött van. Elégedettek mégsem lehetünk, mert a közönségnek még mindig elenyésző része kerül ki a szocialista brigádok tagjai, a munkásfiatalok közül. Megoldatlan a tárlatvezetések rendszere, s hiányzik egy-két — nemcsak a kényelmet szolgáló — szolgáltatás. Jó kezdeményezésként indult üzemi vándorútra az *Elő Galéria* első anyaga. Ezt bővíteni lehetne, alkalmanként tárlatvezetésekkel, színvonalas és érthető előadásokkal gazdagítani az élményt.

Két új, a jövőben realizálódó jelenség már új eredményekkel kecsegtet. Egyik a művészeket, másik a közönséget, elsősorban a szocialista brigádok munkáskollektíváit érinti. Kilenc szegedi képzőművészt kértek fel, hogy készítsenek tervet az MSZMP Csongrád megyei bizottsága tanácskozátermébe. Bizunk benne színvonalas alkotások születnek, s nemcsak a megvalósuló egy terv, de az összes elképzelés jó lehetőséget teremt a szocialista elkötelezettség, a szocialista realizmus bemutatására. A Képcsarnok neves grafikusok eredeti dűcről nyomott emléklapjával kedveskedik a jövőben azoknak a szocialista brigádoknak, akik kollektíven látogatják kiállításait. Két példa, mindkettő követésre méltó, mindkettőre oda kell figyelniük. Valamennyiünket gondagfíjják

Tandi Lajos (MTI)

Meghalt Kovács István

December 24-én, szerdán 71 éves korában elhunyt Kovács István elvtárs, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, a munkásmozgalm régi szegedi harcosa.

Kovács István 1904. szeptember 1-én született Zsablyán, munkáscsaládból. Az ifjúmunkás-mozgalomba 1920-ban kapcsolódott be, és 1923-ban lépett be a pártba. Ugyanebben az évben lépett be a vasas szakszervezetbe is, ahol vezetőségi taggá választották. Szegeden vasmunkásként dolgozott, ám, baloldali beállítottsága miatt sokszor volt munka nélkül bátyjával együtt, akivel emiatt a 30-as években Móravároson kénytelen voltak kisipari műhelyt nyitni. Műhelyük a baloldali munkások találkozóhelye volt. Kovács István ebben az időben a Magyarországi Eszperantista Munkások Egyesülete szegedi csoportjának elnöki tisztét is betöltötte, 1934-ig, amikor az egyesületet a belügyminiszter kommunista tevékenység miatt betiltotta.

A felszabadulás után Kovács István azonnal bekapcsolódott a pártmunkába, és számos társadalmi tisztséget is betöltött: haláláig a népfőntest I. kerületi bizottságának elnöke volt, s hosszú ideig dolgozott tanácstagként. 1956-ban a városi pártbizottság tagjává választották. 1949-től 1965-ig, nyugdíjba vonulásáig a Megyei Villanyterelő Vállalat igazgatója volt. Munkásságáért 1953-ban sztahanovista oklevéllel, később háromszor Kiváló dolgozó oklevéllel tüntették ki, 1964-ben pedig a Munka Erdemrend bronz, 1970-ben pedig ezüst fokozatával, 1967-ben megkapta a Szocialista Hazáért Erdemrendet, 1970-ben pedig a Felszabadulási Jubileumi Emlékérmét, és kitüntették a Magyar Békemozgalom aranyérméivel is.

Kovács István temetése december 30-án, kedden délután 3 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójában.

Az MSZMP Szeged Városi Bizottsága

Új üzem

Az Úvegyipari Művek saját beruházásból — 25 millió forintért — a Pásztói Szerszám- és Készülékgyárban félautomata öntödét épített. Az évi ezer tonna speciális öntvény gyártására alkalmas új üzemben úvegyárak formáit állítják elő. Az üzemben megindult a próbatermelés. Az öntödét átadták rendeltetésének. (MTI)

Cipők óvodásoknak

Tizenötezer-nyolcszáz pár lábbel készítenek naponta a Sabária Cipőgyár új, négyezer négyzetméter alapterületű szereldejében, ahol a minap kezdődött meg a próbüzem. A munka termelékenységét, gazdaságosságát segítik a nagy teljesítményű futószalagok. Új fröccsöntő automata is felállították, amely egy műszakban 1600 pár talpat présel a formára húzott cipő-elsőrészek alá, s egy talp 14 másodperc alatt tapad a bőrhöz. Elsőként nemzedék óvodai lábbelket gyártanak, s ezekkel hamarosan a belföldi piacon találkozunk.

Új gyártási eljárás a hűtőiparban

A meghámozott alma — a tányéron felejtve — gyorsan megbarnul. Bár ize különösebben nem változik meg, már nem olyan gustuzos és étvágygerjesztő, mint „új korában”. Hogyan érhető el, hogy az iparilag tartósított gyümölcs ne színeződjék el? Az ipari szakemberek válasza: meg kell akadályozni valamilyen kezeléssel a kialakuló oxidációs folyamatot, amely a barnulást okozza. Ennek egyik legújabb módszere a Magyar Hűtőipar kollektívája dolgozza ki. Az érdekes új eljárást az 1974-ben indult „almaszélet-gyártásban” már sikerrel alkalmazták. A módszer lényege: a gépi hámozás és darabolás után az almazselyet közvetlenül egy úgynevezett színrögzítőbe kerül, ahol a felületi barnulást vegyület alkalmazásával akadályozzák meg. Ebben az állapotban azonban a gyümölcs közvetlen gyorsfagyasztásra nem alkalmas, ezért sajátos módszerrel megelőzik a későbbi színváltozást is. A tartósításra szánt gyümölcs speciális autoklavba kerül. Ebben szobahőmérséklet mellett, egy-egy adagban 400 kiló előzetesen színrögzített almát 2,5 atmoszférára túlnyomás alá helyeznek, mintegy tízperces időtartamra. A kezelés után szabad levegőn öt órán át tárolják, majd gyorsfagyasztják az almát, amely a felengedés után több óra múlva sem barnul meg. (MTI)

Karácsony a képernyőn

A tévé ünnepi programjában — akárcsak a gondosan és fantáziával díszített karácsonyán — mindent megtalálhatunk a nézők, a legpárbaktól a legidősebbekig. S ahogyan a színparkozó csilagszóró sejtelmes, mondhatni csodás fénybe burkolja a fényt, ugyanúgy csodára hangolta karácsonyi műsorát a televízió. *Óz, a nagy varázsló* csodái a szolnoki Szigligeti Színházban készített felvételről — sok gyereknek, s még több felnőttnek okoztak örömet. Az idősebb korosztály nosztalgiaját csak fokozta a filmváltozatból közismert dal, a gyöngyfán bárszönyvél közlő fészkelő Kék madárról, melyet *Judy Garland* énekel el újra a szerda esti showmisorban. A kékmadarat tovább üldözték a következő három nap alatt is (*A körhinták az égben kék színek, Aranyláz*) természetesen csoda segítségével. Többek között Saranak, *A kis herceg* óneke hamisítatlanul romantikus történetében. A film készítőinek dicséretére mondva következetesek maradtak a mesehez, hihetővé szelíftették a csodát. A dicensz világából táplálkozó szituáció jó alkalmat adott az ellentétpárok: a jók és a gonoszak felvonultatására. Elcsépelte hatásadását, de mesében elme, túlhajszolása annál furcsább a dokumentumokkal felvértezett, történelmi hitelességre áhító filmben.

Szándéka szerint felnőttek-készült a *Vivát Benyovszky!* című maraton tévéfilmsorozat (utolsó két epizódját az ünnepek alatt láthattuk), nyugodtan mondhatjuk, az utóbbi idők egyik legnagyobb csodájává bonyolódott. Nem mindennapi „erényeit” hosszasan sorolhatnánk. Legszenvedőbb az a páratlan bravúr, ahogyan alkotói tizenhárom részen át képbe, hangba öltöztették a semmit. Apropó, öltöztették. A félvilágot bejáró kalandor virtuskodásainak forgatása már kialakult róla az olvasókban.

Közlekedési balesetek

Kiskunfélegyháza és Csongrád között Sipos Tamás 29 éves előadó, budapesti lakos személygépkocsiját nem a látási viszonyoknak megfelelő sebességgel vezette, és halálra gázolta a vele azonos irányban kerékpározó Lovas István 50 éves teesztágot, csongrádi lakost. Eljárás indult a személygépkocsi vezetője ellen.

Tiszaszigeten, a Kovács-tanyához vivő úton ittas állapotban vezette apja személygépkocsiját Lovas Mihály Tiszasziget, Tervár 40. szám alatti lakos, aki gépjárművezetésre jogosító vizsgával sem rendelkezett. Ittasága és gyakorlatlan vezetése miatt fának, majd árokba hajtott. Sérülést szenvedett a személygépkocsi vezetője és utasa, Szatmári János Tiszasziget, Tervár 29. szám alatti lakos. A gépjárműben keletkezett kár mintegy 30 ezer forint. A rendőrség eljárást indított az ittas gépkocsivezető ellen.

Asotthalom és Öttörös között személygépkocsijával a sikos úton megcsúszott Szűcs László Tompa, Szabadság tér 1. szám alatti lakos és járművel az árokba szaladt. Könnyebben sérült Szűcs és vele utazó felesége.

Ittasan vezette személygépkocsiját Szegeden, a Retek utcában Somogyi Miklós Szeged-Tarján, Szamos utca 5. szám alatti lakos, és az út

menti betontömbnek ütközött. Súlyosan megsérült utasa, Cseresik György Szeged, Retek utca 11. szám alatti lakos. A gépkocsiban keletkezett kár mintegy 15 ezer forint. Az ittas gépkocsivezető ellen a rendőrség eljárást indított.

Kivilágítatlan lovas kocsi hajtott Zsombó és Forráskút között az esti órákban Hegedűs József Forráskút, Felszabadulás, utca 70. szám alatti lakos. A lovas kocsival áthaladt a menetirány szerinti bal oldalra, és összeütközött egy vele szembejövő személygépkocsival, amelyben kár keletkezett. A helyszíni vizsgálat megállapította, hogy a lovas kocsi hajtója ittas volt.

A Bajai úton hajtott személygépkocsival Szalárdi Sándor József Kiszombor, Kör utca 31. szám alatti lakos, és Domaszék felől Szegedre tartott. Egy jobbra ívelő kanyarban a gépjárművel áthaladt a menetirány szerinti bal oldalra, és összeütközött egy vele szembejövő személygépkocsival, amelyet Rákos Éva Pécs, Kossuth utca 83. szám alatti lakos vezetett. Az összeütközés következtében súlyos sérülést szenvedett Rákos Éva utasa, Várnai Péter Békéscsaba. Tanácskörtársaság utca 50. szám alatti lakos. A két gépjárműben keletkezett kár mintegy 40 ezer forint. Az ügyben a vizsgálat folyik.

BÚCSÚ A DOKTOR NÉNITŐL

Még ott volt az urbanisztikai munkabizottság legutóbbi ülésén, orvoskollégáinak előadásait hallagatta környezetünk védelméről. Ez is érdekelte. Aztán néhány nap múlva a gyászközlemény már temetésének időpontját tette közzé.

Az Egészségügy Kiváló Dolgozója és Kiváló Orvos volt, s ezt nem csupán kitüntetései hirdették. Életét a beteg gyermekeknek szentelte, egészséges nyugalmukért fáradozott. Ő alapította s vezette is az Ifjúsági Ideggondozó Intézetet. A vezető főorvosasszony, a gyerekek doktor nénije, dr. Bácskai Józsefné dr. Várkonyi Mária búcsú nélkül, hirtelen vált meg kis betegeitől, munkatársaitól, családjától, mert a szívinfarktus nem könyörültes. Ötvenhárom évesen ment el, pályájának íve mégis töretlen, életműve mégsem töredékes. Fiatal orvosok tanultak mellette, s szellemi örökségének ők lesznek őrzői.